

فلسفہ استعار

وونیف مردم در دوران غمیت

www.ketabo.ir

مؤلف:

مریم محمدی

مدرسه	محمّدی، مریم، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور	فلسفه انتظار: (وظایف مردم در دوران غیبت) تألیف مریم محمدی.
مشخصات نشر	قم: افق روشن، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	۱۹۰ ص، ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	۳۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۵۸۶-۰-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیا
پادداشت	کتابخانه: ص. [۲۲۵] - [۲۲۸] همچنین به صورت زیرنویس.
عنوان دیگر	(وظایف مردم در دوران غیبت).
موضوع	محمد بن حسن (ص)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق. - غیبت
موضوع	مهدویت - انتظار
موضوع	انتظار (فلسفه)
رده بندی کنگره	۱۳۹۰ م BP۲۲۲/۲/۸.۳۶
رده بندی دیویی	۲۹۷/۴۶۲
شماره ثبت ملی	۲۲۵۳۰۹۲

نام کتاب:.....فلسفه انتظار و وظایف مردم در دوران غیبت

مؤلف:.....مریم محمدی

ناشر:.....افق روشن

چاپخانه:.....حافظ

تیراژ:.....۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ:.....اول / ۱۳۹۰

قیمت:.....۳۵۰۰ تومان

شابک:.....۹۷۸ - ۶۰۰ - ۹۲۵۸۶ - ۰ - ۱

مرکز پخش:

قم، خیابان ارم، پاساژ قدس، طبقه همکف، پلاک ۱۰۸، نشر اخلاق

تلفن: ۷۷۴۳۶۳۵ - ۰۹۱۹۶۹۲۰۲۱۰ - ۹۱۲۱۵۲۳۳۹۶

فهرست عناوین:

بخش اول.....	۶
بخش دوم.....	۱۳
فصل اول: مفهوم انتظار.....	۱۴
فصل دوم: مبانی انتظار.....	۲۴
فصل سوم: ویژگی‌های انتظار.....	۳۷
فصل چهارم: فضیلت انتظار.....	۵۲
فصل پنجم: انواع انتظار.....	۵۹
فصل ششم: آثار انتظار.....	۷۲
فصل هفتم: انتظار بست امتحان.....	۷۹
فصل هشتم: حقیقت ریشه‌ها، برکات و آداب انتظار.....	۹۱
بخش سوم.....	۱۰۴
فصل اول: منتظر و وظایف او از دیدگاه روایات.....	۱۰۵
فصل دوم: ملاک جامعه در حال انتظار.....	۱۳۴
فصل سوم: ویژگی‌های یاران امام منتظر (عج).....	۱۴۳
فصل چهارم: آثار و برکات دنیوی و اخروی دعای فرج.....	۱۴۸
بخش چهارم.....	۱۶۱
فصل اول: ایمان و انتظار.....	۱۶۲
فصل دوم: ارتباط عاشورا و انتظار.....	۱۸۰
فصل سوم: انقلاب و انتظار.....	۱۹۴
فصل چهارم: انتظار در کلام امام (ره) و بزرگان.....	۲۱۰

طلیعه انتظار

بسم الله الرحمن الرحيم

«يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَّا الضُّرَّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ»^۱.

عزیزا بر ما و اهل ما سختی رسیده و با متاعی اندک به درگاہت پناه آورده‌ایم پس پیمانه ما را پر کن و بر ما تصدق فرمای، که خداوند صدقه دهندگان را پاداش دهد.

بنام خداوندی که اشک را آفرید تا آتشفشان غم‌ها به خاموشی گراید. اینک که قلم به دست گرفته، می‌خواهم هر آن چه را که در دل دارم بر روی کاغذ بیاورم اشک‌هایم مانند باران از آسمان چشمانم سرازیر شده و دشت وسیع گونه‌هایم را که چندین سال تشنه آبیاری بوده‌اند سیراب می‌کند، قطعه‌ای که پیش روی شماس، بر غم نامهی من هست و یار، آتشفشان‌نویست که فوران کرده و گدازه‌هایش از دل بر دامن ریخته است.

در خلوت دل چشم به راهت بودم
من شاهد تکبیر صدايت بودم^۲

ای کاش که من محو نگاهت بودم
در روز ظهور، روز عید گل‌ها

ای کاش سراپرده غیبت کنار می‌رفت و تو ای مسافر تنهای قرون می‌آمدی، می‌آمدی و با خود شقایق‌های پرپرمان، که در کربلای ایران به امید دیدارت پژمردند را به ارمغان می‌آوردی و بر زخم‌های مجروحین

۱- یوسف، ۸۸

۲- نگارنده.

مرهم می‌نهادی، چشم‌های ما هنوز به در است تا تو خونبهای عزیزانشان را با ظهورت بپردازی.

ای کاش با وصالت دل‌های مجروحان را مرهمی گذاری و با دستان گرم و نوازشگرت، اشک‌های غربت را از چهره‌ها مان پاک کنی، ای کاش ناقوس دیدارت به صدا در می‌آمد و کعبه جان می‌گرفت، غاصبان می‌رفتند، خفاشان آدم نما که طاقت نورت را ندارند کور می‌شدند. ای کاش با آمدنت شهر گلباران می‌شد، شور و نشاط زنده می‌گشت، غنچه‌ها وا می‌شدند صوت قرآن در کوچه‌ها طنین می‌افکند، زنان در هاله‌ی حجاب فرو می‌رفتند و بدان در صدف غیرت.

کاخ‌های ستم فرو می‌ریخت و بار دیگر آتشکده‌ها خاموش می‌شد. ای کاش می‌آمدی و انتقام مظلومین عالم را می‌گرفتی که شهدای کربلا چشم براهت دوخته‌اند. «ندای هل من ناصر» جد عطشان و غریبت در کربلا بی‌جواب مانده و پاهای مجروح کودکان در هلی می‌طلبد. بیا در سوخته را مرمت کن. بیا که مادرت پشت در دست بر پاهای گرفته و ترا می‌خواند. نه بخاطر ما که به خاطر مادرت بیا.

بیا ای که من بیست نشینم

بیا ای یاور صحرا نشینم

ز یمن مقدمت من اوج گیرم

بیا تا در کنارت انس گیرم

مهدی جان (عج) بیا بیا که بی‌تو چلچله‌ها سرد و بی‌روحند. بیا که فراقت آله‌ها را فسرده‌اند، بیا که صفا و مردانگی مرده، بیا که ایشار و شهادت رخت بر بسته، بیا که از بلندای عشق رحیل کاروان آید، بیا که در افق نگاهت جان گیریم، بیا تا خاک قدمت را سرمه چشمان بی‌رمقمان کنیم، بیا که سبزه‌ها زرد گشت، بیا که سروها خمید، بیا که چشمه‌ها

خشکید. بیا که در افق نگاهم ترا جستجو می‌کنم. بیا که منتظرت تنها و خسته، گوشه‌ای خلوت دل شکسته و محزون نشسته‌ام و به امید دیدارت لحظه شماری می‌کنم. به امید آن روز.

مهدی جان بیا. بیا تا با اشک زمرد فام کف پاهایت را شستشو دهم بیا که قوانین نفسانی همچو زنجیر دست و پایمان را در بند نموده. بیا که گرگ‌ها، گوسفندان را می‌درند. بیا که خرقة تزویر و ریا بیداد می‌کند. بیا که راهی برای تشخیص حق از باطل نمانده. بیا که باطل لباس حق پوشیده. بیا و جمعه را آدینه‌ای دیگر کن. بیا که جمعه چشم براهیم. تا بیایی و ناقوس آزادی را به صدا درآوری. بیا که مأذنه‌ها از این پس صدای گرم ترا به گوشمان برسانند.

عشق یعنی سوز یعنی سوختن	عشق یعنی چشم بر در دوختن
عشق یعنی ماه، یعنی ماهتاب	ای امیرم اینقدر رخ برمتاب
ناز کمتر کن، بیا آنی برم	رحم کن اینک به چشمان ترم
گرچه من لایق نیم بر وصل تو ای منتظر	لیک آساز کن وصال بر من خونین جگر ^۱
والسلام علی من اتبع الهدی	

تعریف و تبیین موضوع:

انتظار آمادگی است در معرفت و احساس و رفتار آدمی، معرفت به امام (عج) عشق به او را در دل می‌آورد و زمینه‌ساز تحول در رفتار و عمل آدمی می‌شود و او را لایق در آمدن به خیمه دوست می‌کند. انتظار حالتی است نفسانی که آمادگی برای آن چه انتظارش را می‌کشیم از آن بر می‌آید. ضد انتظار یأس و ناامیدی است این که دست روی دست بگذاری

و تحرک نکنی. هر قدر که آمادگی شدیدتر باشد آمادگی و مهیا شدن قوی‌تر خواهد بود. انتظار آماده باش و تحصیل آمادگی‌های لازم است برای آن چه که مورد نظر است. آماده باش در سایه خودسازی و صبر و مقاومت و از همین جا وظایف منتظران در زمان غیبت روشن می‌شود که وظیفه منتظر شناخت حقیقی امام عصر ارواحنا له الفداء و تحصیل محبت او و تهذیب نفس و آماده سازی خود و دیگران و در نهایت دعا برای ظهور می‌باشد چرا که منتظر مصلح خود و باید صالح باشد.

ضرورت و اهداف تحقیق:

با توجه به این معنا که در فکر شیعی انتظار موعود به عنوان یک اصل مسلم اعتقادی مطرح است، و در بسیاری از روایات بر ضرورت انتظار منجی آل محمد (صلی الله علیه و آله) تصریح شده، می‌توان به خوبی به ضرورت تحقیق درباره فلسفه انتظار و وظایف منتظر پی برد هدف در این پژوهش عبارت است از:

۱. شناخت واقعی امام غائب از نظر و جایگاه او
۲. درک صحیح معنای انتظار و مقام و منزلت و فضایی که برای منتظران در روایات برشمرده است.
۳. انتظار حلقه اتصال شیعه با امام معصوم (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

۴. انتظار معیار ارزش انسان‌ها

۵. انتظار عامل پویایی و سازندگی فرد و اجتماع

۶. وظایف منتظران در روایات غیبت.

پیشینه موضوع

سیر تاریخی موضوع با توجه به اهمیت آن از این قرار است، اولین کسی که در این باره قلمفرسایی کرده ابو عبدالله محمد بن ابراهیم نعمانی که در اواخر سال ۳۴۲ هـ ق کتاب الغیبه را بر کاتبش محمد بن عبدالحسن الشجاعی املاء کرد، بعد از او محمد بن علی بن بابویه (شیخ صدوق) کتاب کمال الدین و تمام النعمه فی اثبات الغیبه و رفع الحیره را نوشت. سپس در سده پنجم شیخ مفید و بعد از او سید مرتضی و شیخ طوسی و در سده ششم امین الاسلام طبرسی و در سده هفتم خواجه نصیر الدین طوسی و محقق اربلی و ابن هیثم بحرانی و در سده هشتم علامه حلی و در سده یازدهم فیض کاشانی و در سده دوازدهم علامه مجلسی و در سده چهاردهم محدث نوری و شهید محمد باقر صدر و سید محمد تقی موسوی اصفهانی و آیت الله صافی گلپایگانی و بعضی از علماء کتاب‌هایی را به قلم تحریر در آورند.

فرضیه‌ها و سؤالات اصلی و فرعی:

در این زمینه فرضیه‌های مختلفی ارائه و مطرح شده است چنانچه بعضی گفته‌اند هنوز به دنیا نیامده و بعضی بر این باورند که از عالم رخت بر بسته است اما سخن ائمه ما (علیهم السلام) این است که او زنده و منتظر فرمان الهی است چرا که اگر فرجی حاصل نشود دنیا عبث است.

در این جا سؤالاتی ذهن ما را به خود مشغول می‌کند که تا کی چنین خواهد بود و برای بهبود اوضاع بی‌سر و سامان جان چه کنیم؟ آیا کسی هست دین خدا را یاری کند؟ او کیست؟ کی می‌آید؟ و چگونه دنیا را به ساحل می‌رساند؟

مسئولیت‌های شیعه در عصر غیبت چیست؟

بهترین اهل زمان چه کسانی هستند؟

سیمای منتظران چگونه ترسیم می‌شود؟

انتظار در اندیشه‌ی سیاسی شیعه چه نقشی دارد؟

آمادگی در دوران غیبت چگونه حاصل می‌شود؟ و ده‌ها سؤال دیگر.

روش تحقیق

در زمانه‌ای که دنیا با تب و تاب ظلم و بیداد می‌سوزد و امید به اصلاح و توجه به روزنه‌های تاریک آن داشت تا با پویایی بیشتر در جهت کسب اطلاع از او که مصاح کبر دنیاست به تحقیق در مورد ساحت مقدسش که تنها یادگار فاطمه (س) است قلم زنیم و به کنکاش در این باره بپردازیم.

این که وظایف منتظران در عصر غیبت خورشید مکه چیست و ما چه وظایفی داریم و چه کنیم تا پرده اوهامات و جهالت‌ها را که گرداگرد این موضوع مهم را گرفته، کنار رود، ناگفته نماند که در کتاب مکیال المکارم بیش از هشتاد وظیفه برای منتظران آن وجود ذی جود (عج) بر شمرده است.

ما نیز در کویر تفدیده عالم که از سوز عطش دیدار له له می‌زند، با قافله محققان همراه شدیم، شاید این تفحص‌ها ما را به سر منزل مقصود رساند و خبری از یار دور از دیار بدست آید که: "فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَ أَخِيهِ وَ لَا تَيَاسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ...".

روش ما در این تحقیق روش کتابخانه‌ای است ما نیز در بحارالاولان یاد و خاطراتش به غواصی پرداخته شاید در نایابش را به چنگ آوریم.